

Rolnummer 606
Arrest nr. 46/94 van 16 juni 1994

A R R E S T

In zake : het beroep tot vernietiging van het decreet van de Franse Gemeenschap van 30 september 1993 « portant certaines dispositions en matière de pensions de retraite des agents définitifs de la Radio-Télévision belge de la Communauté française (RTBF) » (houdende sommige bepalingen in verband met de rustpensioenen van de ambtenaren van de «Radio-Télévision belge de la Communauté française (RTBF) »), ingesteld door R. Beeckmans en anderen.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit waarnemend voorzitter L. François, voorzitter L. De Grève, en de rechters K. Blanckaert, L.P. Suetens, P. Martens, Y. de Wasseige en J. Delruelle, bijgestaan door de griffier H. Van der Zwalmen, onder voorzitterschap van waarnemend voorzitter L. François,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van het beroep

Bij verzoekschrift van 20 oktober 1993 dat aan het Hof werd gericht bij op dezelfde dag ter post aangetekende brief en op 21 oktober 1993 op de griffie werd ontvangen, vorderen

- 1) Roger Beeckmans, cameraman RTBF, woonachtig te 1560 Hoeilaart, Europalaan 12,
- 2) Christian Buyse, hoofdproducer, verantwoordelijk voor de kunstuitzendingen bij de dienst cultuurmagazines van de RTBF, woonachtig te 1050 Brussel, Grenadierslaan 58,
- 3) Roger Clercq, bestuurssecretaris RTBF, belast met de coördinatie van de uitwisseling van de culturele programma's tussen televisiestations alsmede met het contact met de televisiekijkers, woonachtig te 1070 Brussel, Jan Sibeliuslaan 26, bus 19,
- 4) Salvatore Nay, realisator RTBF, belast met uitzendingen van de openbare dienst zoals « Autant savoir », woonachtig te 7000 Bergen, rue des Dominicains 22,

die woonplaats hebben gekozen op het kantoor van Mr. G.H. Beauthier, advocaat, te 1060 Brussel, Berckmansstraat 89, de vernietiging van het decreet van de Franse Gemeenschap van 30 september 1993 « portant certaines dispositions en matière de pensions de retraite des agents définitifs de la Radio-Télévision belge de la Communauté française (RTBF) » (houdende sommige bepalingen in verband met de rustpensioenen van de ambtenaren van de « Radio-Télévision belge de la Communauté française (RTBF) »), bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 6 oktober 1993.

Bij een verzoekschrift van 20 oktober 1993, aan het Hof gericht op dezelfde dag, vorderden de verzoekende partijen de schorsing van dezelfde decreetsbepaling. Die vordering is bij het arrest nr. 88/93 van 22 december 1993 verworpen.

II. De rechtspleging

Bij beschikking van 21 oktober 1993 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er ten deze geen aanleiding was om de artikelen 71 en volgende van de voormelde bijzondere wet toe te passen.

Overeenkomstig artikel 76 van de voormelde bijzondere wet is van het beroep kennisgegeven bij op 28 oktober 1993 ter post aangetekende brieven, die op 29 oktober, 2, 3 en 4 november 1993 aan de geadresseerden ter hand zijn gesteld.

Het bij artikel 74 van de voormelde bijzondere wet voorgeschreven bericht is in het *Belgisch Staatsblad* van 6 november 1993 bekendgemaakt.

De Franse Gemeenschap, vertegenwoordigd door haar Regering, op haar beurt vertegenwoordigd door haar Minister van Onderwijs, de Audiovisuele sector en Ambtenarenzaken, wiens kabinet gevestigd is te 1040 Brussel, Handelsstraat 68A, heeft bij op 23 december 1993 ter post aangetekende brief een memo rie ingediend.

Overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet zijn afschriften van die memorie overgezonden bij op 4 januari 1994 ter post aangetekende brief, die op 6 januari 1994 aan de geadresseerden ter hand is gesteld.

De verzoekers hebben bij op 2 februari 1994 ter post aangetekende brief een memorie van antwoord ingediend.

Bij beschikking van 17 maart 1994 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot 20 oktober 1994.

Bij beschikking van 22 maart 1994 heeft rechter L. François, die de functie van voorzitter waameemt als gevolg van de verhindering van voorzitter M. Melchior, rechter P. Martens aangewezen om de zetel aan te vullen.

Bij beschikking van 22 maart 1994 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de terechtzitting vastgesteld op 19 april 1994.

Van die beschikking is aan de partijen kennisgegeven, die, evenals hun advocaten, van de datum van de terechtzitting op de hoogte zijn gebracht bij op 22 maart 1994 ter post aangetekende brieven, die op 23, 24 en 25 maart 1994 aan de geadresseerden ter hand zijn gesteld.

Op de terechtzitting van 19 april 1994 :

- zijn verschenen :

. Mr. G.-H. Beauthier en Mr. J.-P. Lagasse, advocaten bij de balie te Brussel, voor de verzoekende partijen;

. Mr. M. Uyttendaele en Mr. E. Maron, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Franse Gemeenschap;

- hebben de rechters Y. de Wasseige en L.P. Suetens verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten J.-P. Lagasse, M. Uyttendaele en G.-H. Beauthier gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd conform de artikelen 62 en volgende van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

III. *In rechte*

Het verzoekschrift

A.1. Na een uiteenzetting van de feiten vermelden de verzoekende partijen diverse bezwaren die de Raad van State zou hebben gemaakt in het advies over het voorontwerp van decreet; overgenomen worden achtereenvolgens de bezwaren met betrekking tot de onzekerheid over de pensioenstelsels waartussen een keuze moet worden gemaakt, over de ongelijkheid die ten aanzien van de personeelsleden van 55 tot 58 jaar en van 58 tot 60 jaar wordt ingevoerd en over de fiscale draagwijdte van artikel 6, dat, zoals artikel 7, door bevoegdheidsoverschrijding zou zijn aangetast.

A.2. In het verzoekschrift worden voorts de gevolgen vermeld die, volgens inlichtingen die bij de bevoegde besturen werden ingewonnen, uit het decreet zouden voortvloeien : wat betreft de kinderbijslag - die de vóór 60 jaar gepensioneerde ambtenaren zouden verliezen -, wat betreft de fiscalisering van het aanvangskapitaal - dat niet aan de afzonderlijke belasting van 16,5 % zou zijn onderworpen - en wat betreft het feit dat het bijna onmogelijk zou zijn een bijkomende beroepsactiviteit uit te oefenen.

A.3. Twee middelen worden aangevoerd ter ondersteuning van het verzoekschrift tot vernietiging, het ene in verband met de schending van de bevoegdheidsbepalende regels, het andere in verband met de schending van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet.

Wat de schending van de bevoegdheidsverdeling betreft

A.4. Volgens de verzoekende partijen regelen de artikelen 4 en 7, in zoverre zij een pensioenstelsel invoeren, een aangelegenheid waarvoor de federale Staat bevoegd is gebleven. Artikel 6, dat uitgaat van de leeftijd van 60 jaar als pensioenleeftijd voor de toepassing van het decreet, zou een fiscale draagwijdte hebben - het fiscale stelsel bepalen van het in artikel 3 beoogde kapitaal - en zou inbreuk maken op de federale bevoegdheden ter zake. Tenslotte moest, krachtens de artikelen 11 en 15 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, de federale Minister van Ambtenarenzaken voorafgaandelijk over het decreet worden geraadpleegd, in zoverre het het geldelijk en administratief statuut van de RTBF zou raken; dit is niet gebeurd.

Wat de schending van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet betreft

A.5.1. Volgens de verzoekende partijen « schendt het decreet het fundamentele principe van de rechtszekerheid in zoverre het decreet erin voorziet dat het personeel dat tegen uiterlijk 15 oktober 1993 niet gekozen heeft voor het vrijwillig pensioenstelsel aan een onvoorzienbaar recht wordt onderworpen ». Op die datum zal de leeftijd van de ambtshalve pensionering, die artikel 7, § 2, van het decreet de Franse Gemeenschapsregering machtigt onder bepaalde voorwaarden op minder dan 60 jaar vast te stellen, immers niet bekend zijn; bovendien is het algemene pensioenstelsel waarnaar het decreet verwijst nog niet bekend, aangezien het slechts in het ontwerpstadium is.

A.5.2. Voorts zouden de verzoekende partijen worden gediscrimineerd ten opzichte van de personeelsleden onder het stelsel van een arbeidsovereenkomst alsmede ten opzichte van de andere leden van het statutaire personeel waarop de bepalingen van het decreet geen betrekking hebben. De verzoekende partijen stellen dat « om de nagestreefde doelstellingen die vermeld zijn in artikel 7, § 1, van het decreet te bereiken, gemakkelijk middelen hadden kunnen worden aangewend die minder ongelijk en minder discriminerend zijn, die meer adequaat en evenredig zijn ten opzichte van het nagestreefde doel en die in overeenstemming zijn met de statutaire situatie van de vastbenoemde aanvragers »; die middelen zouden er bijvoorbeeld in bestaan het niet-statutaire personeel te beogen en eveneens de vrijwillige afvloeiing van personeelsleden van minder dan 55 jaar mogelijk te maken.

A.5.3. Tenslotte komen de verzoekende partijen op tegen de discriminatie die is ingesteld tussen de ambtenaren van 55 tot 58 jaar oud en die van 58 tot 60 jaar oud, waarbij slechts de tweede groep ambtshalve kan worden gepensioneerd.

De memorie van antwoord van de Franse Gemeenschap

A.6. Nadat in de memorie gewezen is op de doelstelling die het bestreden decreet nastreeft, namelijk de sanering van de financiële toestand van de RTBF, wordt een uiteenzetting gegeven van de verschillende bepalingen ervan en wordt vastgesteld dat het, behalve de aanvullende regels van de artikelen 5 en 6, « in hoofdzaak slechts een leeftijd vaststelt vanaf welke de ambtenaren van de RTBF een stelsel van vervroegd pensioen kunnen kiezen of ambtshalve op pensioen zullen worden gesteld »; vervolgens worden de door de afdeling wetgeving van de Raad van State gemaakte opmerkingen toegelicht in de memorie, waarbij de nadruk wordt gelegd op het feit dat, rekening houdend met één van die opmerkingen, artikel 7 van het ontwerp van decreet is gewijzigd; voortaan beperkt het zich ertoe de Franse Gemeenschapsregering te machtigen de leeftijd van de ambtshalve pensionering te verlagen, waarbij die leeftijd niet lager dan 58 jaar mag zijn.

Met betrekking tot de toepassing van dat artikel 7 wordt in de memorie opgemerkt dat, ten gevolge van het voorzienbare vertrek van 599 ambtenaren, cijfer dat hoger is dan het verwachte cijfer van 527, de mogelijkheid om de leeftijd van de ambtshalve pensionering tot 59 of 58 jaar te verlagen niet van toepassing zal zijn en niet zal worden gebruikt.

A.7. In hoofddorde betwist de Franse Gemeenschap de ontvankelijkheid van het beroep ten aanzien van sommige bepalingen; subsidiair betwist zij de gegrondheid van de aangevoerde middelen.

A.8. Ten aanzien van het belang van de verzoekende partijen wordt in de memorie in de eerste plaats opgemerkt dat zij vóór de uiterste datum van 15 oktober 1993 niet hebben gekozen voor het stelsel van vrijwillige pensionering dat is ingevoerd bij de artikelen 2 en 3, zodat het beroep tot vernietiging niet ontvankelijk is bij gebreke van belang wat die twee bepalingen betreft. Voorts wordt in de memorie het belang van de verzoekende partijen betwist ten aanzien van artikel 7, voor drie van hen wegens hun leeftijd, en voor de vierde wegens de niet-toepasbaarheid van die bepaling, gelet op de 599 voormelde afvloeiingen. Derhalve zou het beroep slechts ontvankelijk zijn wat artikel 4 betreft en, in zoverre zij betrekking hebben op die bepaling, wat de artikelen 1, 5, 6 en 8 betreft.

A.9. Subsidiair wordt in de memorie tenslotte de grond van de twee aangevoerde middelen geanalyseerd.

A.9.1. In zoverre het decreet de leeftijd van het vrijwillige of ambtshalve pensioen van de ambtenaren van de RTBF vaststelt, zou het steun vinden in artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, op grond waarvan het administratief en geldelijk statuut van het personeel van die instellingen kan worden vastgesteld. In

zoverre het decreet het pensioenstelsel zou regelen, zou het *a contrario* worden bevestigd door de niet-toepasbaarheid van artikel 87, § 3, van de bijzondere wet op de instellingen die onder de gemeenschappen en de gewesten ressorteren, door de parlementaire voorbereiding van de bijzondere wet van 8 augustus 1988 en door de afdeling wetgeving van de Raad van State. Hoe dan ook zouden de desbetreffende bepalingen rechtens steun vinden in artikel 10.

A.9.2. Met betrekking tot het verschil in behandeling tussen het bij het decreet beoogde statutaire personeel en het contractuele personeel van de RTBF wordt in de memorie gesteld dat die twee categorieën van personeel niet vergelijkbaar zijn, waarbij komt dat de Franse Gemeenschap niet bevoegd is om het pensioenstelsel van haar contractuele personeel te wijzigen.

Ten aanzien van het verschil in behandeling tussen de ambtenaren die van rechtswege in ruste worden gesteld en die wier akkoord vereist is in het kader van het vrijwillige pensioen, beroept de memorie zich bij wijze van objectieve en redelijke verantwoording « op de dwingende noodzaak tot besparingen te komen en tot een budgettaire sanering binnen de RTBF » en op het « descriptieve, evidente en natuurlijke » leeftijds criterium. Er wordt beklemtoond dat het ingevoerde stelsel niet onevenredig is met het door de wetgever nagestreefde doel: het vrijwillige pensioenstelsel zou onvoldoende zijn geweest, wat het rendement betreft, zonder het stelsel van ambtshalve pensionering. In de verlaging van de leeftijd waarop die ambtshalve pensionering zou kunnen worden opgelegd was slechts voorzien voor het geval dat de saneringsdoelstellingen niet zouden worden bereikt. De Franse Gemeenschap beroept zich op de arresten van het Hof nrs. 30/91 en 70/93, in de lijn waarvan volgens haar het decreet bedoeld is te liggen, met inachtneming van het evenredigheidsbeginsel.

De memorie van antwoord van de verzoekers

A.10.1. De verzoekers geven eerst een bijkomende uiteenzetting van de feiten. Zij beklemtonen dat de raad van bestuur van de RTBF in zijn vergadering van 25 oktober 1993 heeft vastgesteld dat de in artikel 7 van het decreet bepaalde doelstelling van bezuiniging alleen al door het vrijwillig vertrek van ambtenaren zou worden bereikt en zelfs overschreden. De verzoekers zouden de enige vier ambtenaren zijn op wie artikel 4 van het decreet van toepassing zou zijn.

A.10.2. Als antwoord op de door de Franse Gemeenschapsregering opgeworpen excepties van niet-ontvankelijkheid, stellen de verzoekers in hun memorie dat zij belang hebben bij de vernietiging van het volledige decreet omdat het een geheel vormt en omdat de verzoekers ook binnen de voorschriften van de artikelen 2, 3 en 7 van het decreet vielen, zelfs al is de bij die laatste bepaling voorgeschreven machtiging niet gebruikt.

A.10.3. Inzake hun eerste middel en het eerste en derde onderdeel van hun tweede middel, verwijzen de verzoekers naar hun verzoekschrift.

A.10.4. Wat het tweede onderdeel van het tweede middel betreft, hebben de verzoekers kritiek op de inhoud die het Hof eraan heeft gegeven in zijn arrest over de vordering tot schorsing en zij verduidelijken welke de werkelijke draagwijdte ervan is. Dat onderdeel van het middel zou kritiek leveren op « de ongelijke en discriminerende behandeling (van de verzoekers) door artikel 4 van het decreet en in voorkomend geval door de inwerkingstelling van artikel 7 van het decreet ten opzichte van de contractuele personeelsleden van de RTBF, alsmede ten opzichte van de statutaire personeelsleden van de RTBF die tussen 1 januari 1994 en 31 december 1997 niet de leeftijd van 55 jaar hebben of zullen hebben bereikt, noch dertig jaar dienst hebben of zullen hebben, ambtenaren die niet aan de bestreden bepalingen zijn onderworpen. »

Om het ontbreken van een objectieve en met het in de artikelen 4 en 7 van het decreet nagestreefde doel evenredige verantwoording te staven, wordt in de memorie aangevoerd, enerzijds, dat de RTBF om het vertrek, « met name het gedwongen vertrek van de verzoekers », op te vangen, heeft overwogen tot nieuwe statutaire benoemingen over te gaan, en, anderzijds, dat het feit dat de bezuinigingsdoelstellingen alleen al door het vrijwillig vertrek zijn overschreden, tot gevolg heeft dat de ambtshalve inruststelling op 60 jaar niet verantwoord is. Wat het laatstvermelde punt betreft, verwijzen de verzoekers naar de arresten nr. 30/91 van 31 oktober 1991 en nr. 70/93 van 7 oktober 1993, waarin het Hof het subsidiaire karakter van het gedwongen vertrek ten opzichte van het vrijwillig vertrek beklemtoonde.

A.10.5. In het dictum vorderen de verzoekers de vernietiging, in hoofddorde, van het volledige decreet van de Franse Gemeenschap van 30 september 1993, en, in ondergeschikte orde, alleen van de artikelen 4 en 7 ervan.

- B -

Over de ontvankelijkheid

B.1. De bestreden bepalingen wijzigen de regels van toegang tot het rustpensioen die toepasselijk zijn op « elk in vast dienstverband benoemd personeelslid van de RTBF » (artikel 1, 1°, van het bestreden decreet).

De vier verzoekende partijen zijn alle in vast dienstverband benoemde personeelsleden van de RTBF met dertig jaar ancienniteit en respectievelijk 61, 57, 60 en 59 jaar oud.

Hun situatie kan door een geheel van bepalingen die op een essentieel punt het rustpensioenstelsel van de in vast dienstverband benoemde personeelsleden van de RTBF wijzigen, rechtstreeks en ongunstig worden geraakt.

Het beroep tot vernietiging is ontvankelijk.

Ten gronde

Ten aanzien van het eerste middel

B.2. Het eerste middel betwist in een eerste onderdeel dat de Franse Gemeenschap bevoegd zou zijn om een pensioenregeling voor de RTBF vast te stellen.

Artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd door de bijzondere wet van 8 augustus 1988, bepaalt :

« In de aangelegenheden die tot hun bevoegdheid behoren, kunnen de gemeenschappen en de gewesten gedecentraliseerde diensten, instellingen en ondernemingen oprichten of kapitaalsparticipaties nemen. Het decreet kan aan voornoemde organismen rechtspersoonlijkheid toekennen en hun toelaten kapitaalsparticipaties te nemen. Onverminderd artikel 87, § 4, regelt het hun oprichting, samenstelling, bevoegdheid, werking en toezicht. »

Op grond van die bepaling zijn de gemeenschappen bevoegd om het statuut van het personeel van de instellingen van openbaar nut die van hen afhangen te regelen, met inbegrip van de pensioenregeling.

De enige beperking die in voormeld artikel 9 is opgenomen, is de verwijzing naar paragraaf 4 van artikel 87 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, gewijzigd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988, die de gemeenschappen en de gewesten verplicht zich te voegen naar de bij in Ministerraad overlegd koninklijk besluit vastgestelde « algemene principes van het administratief en geldelijk statuut van het Rijkspersoneel (...), welke van rechtswege van toepassing zullen zijn op het personeel van de gemeenschappen en de gewesten, evenals op het personeel van de publiekrechtelijke rechtspersonen die afhangen van de gemeenschappen en de gewesten, met uitzondering van het personeel bedoeld in artikel 17 van de Grondwet ».

Die beperking betreft evenwel niet de pensioenregeling, in tegenstelling tot paragraaf 3 van artikel 87 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, gewijzigd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988, die aan de gemeenschappen en de gewesten de bevoegdheid toekent om het administratief en geldelijk statuut van hun eigen personeel vast te stellen « met uitzondering van de pensioenregeling ».

De Franse Gemeenschap was derhalve bevoegd om de artikelen 4 en 7 van het bestreden decreet uit te vaardigen. Het middel, in zijn eerste onderdeel, is niet gegrond.

B.3.1. In het tweede onderdeel van het middel betogen de verzoekers dat artikel 6 van het decreet « een fiscale inhoud heeft, bevoegdheid die federaal is gebleven ».

B.3.2. Artikel 6 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof bepaalt :

« Het verzoekschrift (..) vermeldt het onderwerp van het beroep en bevat een uiteenzetting van de feiten en middelen. »

Om te voldoen aan de vereisten van dat artikel, moeten de middelen van het verzoekschrift te kennen geven welke van de regels waarvan het Hof de naleving waarborgt, zouden geschonden zijn, alsook welke de bepalingen zijn die deze regels zouden schenden, en uiteenzetten in welk opzicht die regels door de bedoelde bepalingen zouden zijn geschonden.

Die vereisten worden verantwoord, enerzijds, door de verplichting voor het Hof om dadelijk na de ontvangst van het beroep te onderzoeken of het niet klaarblijkelijk niet-ontvankelijk of klaarblijkelijk ongegrond is ofwel of het Hof niet klaarblijkelijk onbevoegd is om er kennis van te nemen, en, anderzijds, door de verplichting voor de partijen die op de argumenten van de verzoekers wensen te antwoorden, om dit te doen bij een enkele memorie en binnen de op straffe van niet-ontvankelijkheid vastgestelde termijnen.

B.3.3. Het tweede onderdeel van het middel, zoals het is geformuleerd in het verzoekschrift, vermeldt niet welke bevoegdheidsregels inzake fiscaliteit zouden zijn geschonden en geeft niet op voldoende wijze aan waarin de beweerde schending zou bestaan; in hun memorie van antwoord beperken de verzoekers zich ertoe in dit verband te « verwijzen naar hun verzoekschrift ».

Dat onderdeel van het middel stelt het Hof niet in staat de grief te onderzoeken en laat de andere partij niet toe zich op adequate wijze te verweren. Het middel, in dat onderdeel, is niet ontvankelijk.

B.4. Wat de beweerde schending betreft van de artikelen 11 en 15 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, merkt het Hof op dat die artikelen respectievelijk handelen over de bevoegdheid in strafzaken en over het waarborgen van de door de gemeenschappen en de gewesten aangegane verbintenissen, zodat ze vreemd zijn aan de in het decreet vervatte regeling. Het middel, in zijn laatste onderdeel, faalt in rechte.

Ten aanzien van het tweede middel

B.5.1. In het tweede middel voeren de verzoekers aan dat het bestreden decreet de grondwettelijke regels van de gelijkheid en de niet-discriminatie zou schenden, en wel in een drievoudig opzicht :

a) het decreet schendt « het fundamentele beginsel van de rechtszekerheid in zoverre het decreet erin voorziet dat het personeel dat tegen uiterlijk 15 oktober 1993 niet gekozen heeft voor het vrijwillig pensioenstelsel aan een onvoorzienbaar recht wordt onderworpen » (eerste onderdeel);

b) het decreet stelt, zonder verantwoording, een verschil in behandeling in tussen, enerzijds, de ambtenaren bedoeld in artikel 4 - en in voorkomend geval artikel 7, tweede lid, - van het decreet en, anderzijds, de contractuele personeelsleden van de RTBF alsmede de statutaire personeelsleden van de RTBF die tussen 1 januari 1994 en 31 december 1997 niet de leeftijd van 60 jaar hebben of zullen hebben bereikt, noch dertig jaar dienst hebben of zullen hebben (tweede onderdeel);

c) het decreet plaatst, zonder verantwoording, de verzoekers die meer dan 58 jaar oud zijn of zullen zijn in de periode tussen 15 december 1993 en 31 december 1997 in een ongelijke situatie ten aanzien van de personeelsleden die tussen 55 en 58 jaar oud zijn of zullen zijn tijdens dezelfde periode (derde onderdeel).

B.5.2. Om de financiële toestand van de RTBF te saneren, beoogt het bestreden decreet de volgende doelstellingen :

a) een bezuiniging van 1.400.000.000 frank gedurende de periode die loopt tussen 1 januari 1993 en 31 december 1997 ten aanzien van het geheel van de lasten die in de begroting van de

RTBF op 31 december 1992 voorkomen, met uitzondering van de rubriek 69 « bestemming en reclassering »;

b) een herhaalde bezuiniging van 550.000.000 frank vanaf 31 december 1997 ten aanzien van de op 31 december 1992 bestaande loonmassa (artikel 7, § 1).

Met het oog op de verwezenlijking van die doelstellingen, worden de in vast dienstverband benoemde personeelsleden van de RTBF van rechtswege in ruste gesteld op de leeftijd van 60 jaar (artikel 4).

Daarenboven wordt voorzien in de mogelijkheid van vrijwillige inruststelling, met toekenning van een kapitaal, van die personeelsleden « die ten minste vijfenvijftig jaar oud worden gedurende de periode die loopt vanaf 15 november 1993 tot 31 december 1997 » (artikel 2).

Artikel 7, § 2, van het bestreden decreet machtigt de Franse Gemeenschapsregering om, ingeval de in artikel 7, § 1, vermelde doelstellingen niet zijn bereikt, vóór 15 november 1993 de bij artikel 4 vastgestelde leeftijd van 60 jaar te verlagen tot een leeftijd die « niet lager dan achtenvijftig jaar zou kunnen zijn ».

Aangezien de toepassing van de artikelen 2 en 4 van het decreet tot de gewenste bezuinigingen heeft geleid, heeft de Franse Gemeenschapsregering de bepaling van artikel 7, § 2, van het bestreden decreet buiten toepassing gelaten.

B.5.3. In het eerste onderdeel van het middel voeren de verzoekers aan dat de betrokken personeelsleden op discriminerende wijze in een toestand van rechtsonzekerheid worden geplaatst.

Het Hof merkt in de eerste plaats op dat de personeelsleden die hun vrijwillige inruststelling vermochten aan te vragen, door het decreet waren ingelicht over de gevolgen van hun keuze voor de periode vanaf hun vertrek tot de leeftijd van 60 jaar : ofwel, indien zij blijven, het behoud van hun normale bezoldiging, ofwel, indien zij weggaan, een maandelijks pensioen waarvan het bedrag gelijk is aan 75 % van hun laatste maandelijkse bezoldiging aangevuld met een uitkering in kapitaal waarvan het bedrag en de spreiding in het decreet waren bepaald.

Het Hof merkt vervolgens op dat het pensioenstelsel dat op 60 jaar toepasselijk was, identiek was voor allen, zowel in geval van vrijwillig vertrek als in geval van ambtshalve inruststelling.

Hieruit vloeit voort dat de personeelsleden die hun vrijwillige inruststelling konden aanvragen, op basis van het decreet de gevolgen van hun keuze konden vaststellen, zowel voor de periode vóór als voor de periode na 60 jaar.

Het feit dat het decreet van 29 november 1993 betreffende de rustpensioenen toegekend aan de vast benoemde ambtenaren van de RTBF alsdan nog in voorbereiding was, is niet van die aard dat het op discriminerende wijze de rechtszekerheid in het gedrang zou kunnen brengen. Het is het gewone gevolg van elke wettelijke regel dat hij geacht wordt van onmiddellijke toepassing te zijn niet alleen op feiten die zich voordoen na zijn inwerkingtreding, maar ook op rechtsgevolgen van voordien voorgevallen feiten, zodat aldus alle identieke situaties op dezelfde manier worden behandeld.

Het middel, in zijn eerste onderdeel, kan niet worden aanvaard.

B.5.4. Wat betreft het tweede onderdeel van het middel, moet worden vastgesteld dat de rechtssituatie van vast benoemde personeelsleden, enerzijds, en die van personeelsleden die door een arbeidsovereenkomst gebonden zijn, anderzijds, niet voldoende vergelijkbaar zijn ten aanzien van onder meer de pensioen- en de ontslagregeling. De eerste categorie van personeelsleden bevindt zich in een statutaire rechtspositie, die door het publiekrecht wordt beheerst; de tweede categorie van personeelsleden ressorteert onder een privaatrechtelijk stelsel.

B.5.5. Tot slot beweren de verzoekers in het tweede en het derde onderdeel van het middel dat de ambtenaren die krachtens artikel 4, en in voorkomend geval krachtens artikel 7, tweede lid, van het decreet ambtshalve in ruste worden gesteld, ten opzichte van de andere ambtenaren van de RTBF worden gediscrimineerd.

B.5.6. De grondwettelijke regels van de gelijkheid en de niet-discriminatie sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is.

Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

B.5.7. De decreetgever kan op wettige wijze bijdragen tot het nastreven van een doel dat erop gericht is de financiën van de RTBF te saneren en van oordeel zijn dat in die instelling, waarvan blijkt dat zij met zware financiële moeilijkheden te kampen heeft, maatregelen vereist zijn om de uitgaven te beperken, met name daar waar zij het zwaarst zijn, dit is op het vlak van de personeelsbezoldiging.

B.5.8. De verzoekers hebben kritiek op het onevenredig karakter van de maatregel : de wetgever had de ambtshalve inruststelling afhankelijk moeten stellen van de vaststelling dat het vrijwillig vertrek op zich niet voldoende was om de in het decreet vastgestelde financiële doelstellingen te bereiken.

Rekening houdend met de vooruitzichten die bij de aanneming van het decreet beschikbaar waren, heeft de Gemeenschapswetgever redelijkerwijze kunnen oordelen dat het vrijwillig vertrek op zich niet toereikend zou zijn om het nagestreefde financiële doel te bereiken en dat het derhalve noodzakelijk was sommige ambtenaren ook ambtshalve in ruste te stellen.

Uit de vaststelling dat de uitvoering van een wettelijke regel achteraf aantoonde dat de genomen maatregel zonder schadelijke gevolgen minder radicaal had kunnen zijn, volgt niet dat de wetgever het beginsel van de evenredigheid heeft geschonden, vermits hij, op het ogenblik van het uitwerken van de regel, op basis van het verloop der feiten, het resultaat van de vrijwillige vertrekken niet kon kennen.

B.5.9. Uit wat voorafgaat blijkt dat de decreetgever, door de normale pensioenleeftijd op 60 jaar vast te stellen voor alle in vast dienstverband benoemde personeelsleden die 30 jaar dienst hebben, geen onverantwoord onderscheid maakt tussen verschillende categorieën van personeelsleden.

Het middel, in zijn tweede en derde onderdeel, is niet gegrond.

Om die redenen,

het Hof

verwerpt het beroep.

Aldus uitgesproken in het Frans, het Nederlands en het Duits, conform artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 16 juni 1994.

De griffier,

De wnd. voorzitter,

H. Van der Zwalmen

L. François